

Challenges of Iran's Judicial System in the Process of Detecting Crimes Against Children and Women

Ghobad Naderi¹, Saleh Abdinezhad^{2*}, Alireza Shekarbeigi³

1. Ph.D Student, Department of Law, Kish International Branch, Islamic Azad University, Kish, Iran.

2. Department of Law, Kish International Branch, Islamic Azad University, Kish, Iran. (Corresponding Author)

3. Department of Law, Payame Noor University, Tehran, Iran.

ARTICLE INFORMATION

Type of Article:

Original Research

Pages: 95-107

Corresponding Author's Info

ORCID: 0000-0000-0000-0000

TELL: +980000000000

Email: salehlawyer29@gmail.com

Article history:

Received: 22 Oct 2025

Revised: 02 Dec 2025

Accepted: 16 Dec 2025

Published online: 21 Mar 2026

Keywords:

Judicial System, Judicial Challenges, Crime Detection, Children's and Women's Crimes, Iranian Law.

ABSTRACT

The process of criminal investigation in Iran is carried out with the cooperation and coordination of the police and the judicial system, which is very important. The law on protection of children and women shows the signs of the difference in criminal policy in dealing with crimes against children in Iran's criminal law. Challenges and solutions of criminalization of state crimes are also discussed. It deals with the judicial challenges of the criminalization process in crimes against children and women in Iran, various issues such as the lack of accurate reporting of crimes, lack of legal evidence, delays in processing cases, lack of proper facilities to support the victims, and deficiencies in the training of judges and judicial staff. is paid. These challenges cause incapacity in the judicial process and the access of women and children to justice. In order to solve judicial challenges, it is necessary to pay attention to the formulation of laws, proper training of judicial employees, increasing public awareness and creating appropriate legal structures and organizations. In any case, to face these challenges, while strengthening the legal framework and improving the law enforcement capacity, it is necessary to increase data collection mechanisms and raise awareness about the rights of children and women in order to provide support services to them.

This is an open access article under the CC BY license.

© 2026 The Authors.

How to Cite This Article: Naderi, Gh; Abdinezhad, S & Shekarbeigi, A (2026). "Challenges of Iran's Judicial System in the Process of Detecting Crimes against Children and Women". *Journal of Comparative Criminal Jurisprudence*, 6(1): 95-107.

دوره ششم، شماره اول، بهار ۱۴۰۵

چالش‌های نظام قضایی ایران در فرایند کشف جرائم اطفال و زنان

قباد نادری^۱، صالح عبدی‌نژاد^{۲*}، علیرضا شکریگی^۳

۱. دانشجوی دکتری گروه حقوق، واحد بین‌المللی کیش، دانشگاه آزاد اسلامی کیش، ایران.

۲. گروه حقوق، واحد بین‌المللی کیش، دانشگاه آزاد اسلامی، کیش، ایران. (نویسنده مسؤول)

۳. گروه حقوق، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

چکیده

روند تحقیقات جنایی در ایران با همکاری و هماهنگی پلیس و دستگاه قضایی صورت می‌گیرد که بسیار حائز اهمیت است. قانون حمایت از اطفال و زنان نشانه‌های تفاوت سیاست کیفری در برخورد با جرائم علیه اطفال را در حقوق کیفری ایران نشان می‌دهد. چالش‌ها و راه‌حل‌های جرم انگاری جرائم دولتی نیز مورد بحث قرار می‌گیرد. چالش‌های قضایی فرایند جرم انگاری در جرائم علیه کودکان و زنان در ایران می‌پردازد، موضوعات مختلفی از جمله عدم گزارش دقیق جرائم، فقدان ادله قانونی، تأخیر در رسیدگی به پرونده‌ها، عدم وجود تسهیلات مناسب برای حمایت از آسیب دیدگان و نقص در آموزش قضات و کارکنان قضایی پرداخت شده است. این چالش‌ها باعث ناتوانی در روند قضایی و دسترسی زنان و کودکان به عدالت می‌شود. برای حل چالش‌های قضایی توجه به تدوین قوانین، آموزش صحیح کارکنان قضایی، افزایش آگاهی عمومی و ایجاد ساختارها و تشکلهای قانونی مناسب ضروری است. در هر حال، برای مقابله با این چالش‌ها، ضمن تقویت چارچوب قانونی و بهبود ظرفیت اجرای قانون، باید نسبت به افزایش سازوکارهای جمع‌آوری داده‌ها و ارتقاء آگاهی راجع به حقوق کودکان و زنان برای ارائه خدمات حمایتی نسبت به آنان امری ضروری است.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله: پژوهشی

صفحات: ۹۵-۱۰۷

اطلاعات نویسنده مسؤول

کد ارکید:-.....-.....-.....

تلفن: +۹۸۹۱۲۰۸۵۷۱۶۲

ایمیل: salehlawyer29@gmail.com

سابقه مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۷/۳۰

تاریخ ویرایش: ۱۴۰۴/۰۹/۱۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۹/۲۵

تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۱/۰۱

واژگان کلیدی:

دستگاه قضایی، چالش‌های قضایی، کشف جرم، جرائم اطفال و زنان، حقوق ایران.

خوانندگان این مجله، اجازه توزیع، ترکیب مجدد، تغییر جزئی و کار روی مقاله حاضر به صورت غیرتجاری را دارند.

© تمامی حقوق انتشار این مقاله، متعلق به نویسنده می‌باشد.

مقدمه

امروزه دیگر مانند گذشته به مسأله ارتکاب جرم به‌طور کلی و جرائم اطفال و زنان به‌طور اخص، با رویکردی منفعلانه مورد ملاحظه قرار نمی‌گیرد و مادامی که از اندیشه کیفر اطفال منسوخ و دیدگاه به تربیت‌پذیری آنان در میان اندیشمندان علم حقوق کیفری ایجاد شده است، تجویز سیاست‌گذاری نهادهای قضایی بر امکان اصلاح و توسعه رشد اخلاقی این گروه از مرتکبین استوار است. آنچه موجب شده تا بررسی جرائم ارتكابی از سوی اطفال و زنان مورد مطالعه قرار گیرد و توجه ویژه بدان شود، معیارهای خاصی است که ضمن اینکه از حیث نوع جرم و نحوه ارتکاب آن، در این دسته از مرتکبین قابل ملاحظه است؛ بلکه به علت ویژگی‌های جسمی و روانی آنان موجب شده است تا جهت فقر رشد عقلانی از منظر قواعد حقوقی در موقعیتی متفاوت از سایرین قرار گیرد (آبروشن و همکاران، ۱۴۰۰: ۳۱۹-۳۱۷).

مسأله ارتکاب جرائم توسط اطفال و زنان و البته چارچوب رویارویی با آن، ضرورت دارد تا مورد سنجش روش‌های انحرافی و ناهنجارهای ناشی از آن در نظام اجتماعی قرار گیرد. البته با توجه به وجود وجه افتراق علت‌های ارتکاب جرم توسط این دسته از مرتکبین و نیز وجود حساسیت روانی و اجتماعی این طبقه از نظام اجتماعی، امکان آسیب‌پذیری آنان نسبت به سایرین بیشتر است. بنابراین، در این ارتباط باید از روشی بهره گرفت که امکان پاسخ‌دهی را افزایش دهد.

در فرآیند کشف جرم، هماهنگی و تعامل پلیس و دستگاه قضایی برای موفقیت و کارآمدی این فرآیند ضروری است. پلیس به‌طور کلی مسؤولیت رسیدگی و جمع‌آوری شواهد و اطلاعات اولیه جرم را بر عهده دارد، درحالی که سیستم قضایی وظیفه‌ی ارزیابی ادله، صدور دستورات قضایی و اجرای عدالت را بر عهده دارد. تعامل مؤثر بین این دو سازمان باعث افزایش سرعت و کارایی در تحقیقات، افزایش دقت در تحقیقات و تضمین حمایت از حقوق متهمان و قانون‌گذاران خواهد شد؛ بنابراین همکاری فعال و هماهنگ پلیس و دستگاه قضایی در روند تحقیقات کیفری بسیار حائز اهمیت است.

لازم به ذکر است، با توجه به وجود ضعف انجام تحقیقات مقدماتی نزد ضابطین دادگستری در فرایند تحقیقات در نظام دادرسی برای اطفال و زنان، چالش‌های قابل ملاحظه‌ای در نظام قضایی ایجاد کرده است. از این‌رو، اقدامات لازم در خصوص اطفال و حتی زنان نظیر مصاحبه و تحقیق، تشخیص چگونگی قضا‌دایی، بهره‌گیری از جایگزین‌های دستگیری، تعیین نوع جرم و طبقه‌بندی مرتکبین، دستگیری و بازداشت به‌مثابه آخرین سازوکار و نحوه ارجاع پرونده به مراجع قضایی، به‌عنوان اموری ضروری به‌شمار می‌آیند. این در حالی است که برخلاف سازوکارهای قضا‌دایی که فقط غایت از آن پرهیز از امکان ورود به ساختار مراجع قضایی در امور کیفری را بدون ارائه سازوکاری در جایگزین‌سازی دیگر کیفرهای ارائه می‌دهد، روش‌های جدید قضا‌دایی است که ضمن پیشگیری از امکان ورود به مراجع قضایی، مبادرت به ارائه پیشنهادهایی اجتماع‌محور برای حل و فصل اخلاقی ناشی از ارتکاب جرم و یا اصلاح روابط در جامعه می‌کند.

در خصوص ضرورت نگرش این پژوهش اذعان می‌گردد که در حقوق کیفری ایران با تصویب قوانین حمایت از اطفال و نوجوانان، نشانه‌هایی از پذیرش سیاست کیفری افتراقی در برخورد با جرائم علیه اطفال شناسایی شده است؛ این اقدام نشان‌دهنده توجه و عنایت قانون‌گذار ایران به حقوق کودکان و نوجوانان است. همچنین مقالات پژوهشی نشان می‌دهد که آزار و اذیت زنان یکی از چالش‌های حقوقی است که نیاز به تحلیل دقیق دارد. این تحلیل‌ها می‌تواند به بهبود قوانین و سیاست‌های مربوط به حمایت از زنان و پیشگیری از آزار و اذیت جنسی و خشونت علیه آن‌ها کمک کند. این نکات نشان‌دهنده پیشرفت و تلاش برای بهبود وضعیت حقوق بشر و برابری جنسیتی در جامعه است.

البته این مقاله درصدد است تا با بهره‌گیری از روش تحقیق توصیفی-تحلیلی و استفاده از داده‌ها به شیوه اسنادی و سنجش مقررات بر پایه اسناد و منابع مکتوب و نیز مطالعه و واکاوی دیدگاه‌های صاحب‌نظران حقوقی با ابزار فیش‌برداری مبادرت به سنجش چالش‌های قضایی در فرایند جرم‌یابی جرائم اطفال و زنان در حقوق ایران و پاسخ به این پرسش که

امنیت و حمایت از حقوق شهروندان از جمله حفاظت از جان، مال و سایر حقوق شهروندان تأکید دارد. به‌طور کلی پلیس به‌عنوان یک نیروی انتظامی با تلاش برای برقراری نظم و اجتناب از جرم و تخلف به برقراری آرامش و اعتبار جامعه کمک می‌کند (بارانی، ۱۳۹۸: ۱۸).

۱-۱- مفهوم کارکردی پلیس

در هر جامعه‌ای نیروی انتظامی نقش حیاتی در حفظ امنیت و نظم دارد. این نهاد با تأکید بر پیشگیری پلیسی، با ایجاد ساختارها و به‌کارگیری پلیس محلی نظم و آرامش را در جوامع مختلف حفظ می‌کند. همچنین تحقق اهداف پیشگیری کیفری و غیر کیفری توسط نیروهای پلیس از اهمیت بالایی برخوردار است. پلیس با تأکید بر پیشگیری اجتماعی و پیشگیری موقعیتی، بر کاهش زمینه‌های فردی و اجتماعی که ممکن است منجر به جرائم شود، تمرکز دارد. سازمان پلیس به‌عنوان یک سازمان دولتی به‌عنوان حافظ اصلی امنیت و برقراری نظم در جامعه شناخته می‌شود (اصغرزاده و نوبهار، ۱۳۹۴: ۱۵).

۲- تکالیف ضابطین

نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران وظایف اساسی از جمله برقراری نظم و امنیت، تأمین آسایش عمومی و فردی، مقابله با خطرات و حفظ امنیت و برقراری نظم را بر عهده دارد. این نهاد همچنین در شناسایی هویت، کشف علمی جرائم، مبارزه با مواد مخدر، قاچاق، فساد و فساد، حفظ آثار جرم، دستگیری مجرمان، جلوگیری از فرار آنان و اجرای دستورات قضایی نقش دارد. این فعالیت‌ها به‌منظور حفظ امنیت و تضمین حقوق شهروندان و پایبندی به قوانین کشور انجام می‌شود (اعظم‌کریمایی و همکاران، ۱۳۸۹: ۵۰-۷).

نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران با مسؤولیت‌های گسترده‌ای مواجه است که برای حفظ نظم، امنیت و رعایت قوانین در جامعه بسیار مهم است. این مسؤولیت‌ها شامل برقراری نظم و امنیت، تأمین آسایش عمومی و فردی، مبارزه با مواد مخدر و قاچاق، مبارزه با فساد و فساد، پیشگیری از جرم، کشف جرم، حفظ آثار و علل وقوع جرم، دستگیری متهمان و مجرمان، نظارت بر اماکن عمومی است؛ و انجام سایر امور مربوط به آن‌ها، همکاری با سایر نیروهای مسلح جمهوری

«آیا حقوق ایران امکان رفع چالش‌های قضایی را در فرایند جرم یابی جرائم اطفال و زنان را داراست؟»، نماید. لازم به ذکر است این مقاله از نظر نوآوری و توجه به رویکردهای نوین حاکم در فرایند جرم یابی سعی بر آن دارد تا ضمن مذاقه و تبیین فرایند جرم یابی در این دسته از جرائم ارتكابی، نسبت به وضعیت و قلمرو حقوق ایران در قبال ظرفیت نظام قضایی در رفع چالش‌های موجود در جرم یابی جرائم موصوف مراتب را مورد سنجش و ارزیابی قرار دهد. در ضمن پژوهش‌هایی که تاکنون منتشر شده است این مسائل را بدین وصف مورد بررسی قرار نداده‌اند.

۱ - مفهوم قانونی پلیس (مفهوم پلیس بر اساس قانون)

در نظام جمهوری اسلامی ایران، نیروی انتظامی به‌عنوان نماینده اقتدار و قدرت نظام، بر اساس ماده ۳ قانون تشکیل نیروی انتظامی مصوب ۱۳۷۸، برای حفظ امنیت و نظم تشکیل می‌شود. در جامعه علاوه بر این، در اصطلاحات روزمره، کلمه پلیس به معنای پلیس، نظم‌دهنده، پاسبان، بازرس و اداره پلیس به کار می‌رود. حقوق‌دانان و نظریه‌پردازان علم حقوق نیز تعاریف و مفاهیم مختلفی را برای واژه پلیس ارائه کرده‌اند که هر یک به تحلیل و تبیین نقش و عملکرد پلیس در جامعه می‌پردازند. پلیس به‌عنوان یک سازمان دولتی وظیفه برقراری نظم و امنیت در جامعه را بر عهده دارد. این سازمان طبق قوانین و با رعایت وظایف و اختیارات قانونی خود در راستای حفظ امنیت و حقوق شهروندان فعالیت می‌کند. همچنین در برخی موارد پلیس به‌عنوان مجموعه قوانینی شناخته می‌شود که از سوی مقامات دولتی بر شهروندان، به‌عنوان واسطه بین جامعه و نظام حقوقی کشور تحمیل می‌شود. این نقش پلیس در حصول اطمینان از اجرای قوانین و حفظ امنیت جامعه بسیار مهم است و نشان‌دهنده تعهد آن به حفظ نظم و امنیت عمومی است. در تحقیقاتی که در خصوص رابطه حقوق شهروندی و پلیس انجام شده است، به نقش پلیس در حفظ حقوق شهروندی و حفظ آرامش و نظم عمومی پرداخته شده است. پلیس با اجرای دستورات قانونی و تلاش برای حفظ نظم و آرامش عمومی نقش مهمی در جامعه هر کشور ایفا می‌کند. هدف اصلی پلیس در جامعه یک کشور به‌عنوان یک دستگاه اجرایی، حفظ نظم و آرامش عمومی است. این قانون بر نقش اساسی پلیس در تأمین

اسلامی ایران در مواقع لزوم، همکاری با دبیرخانه پلیس بین‌الملل (اینترپل)، کنترل و حراست از مرزهای جمهوری اسلامی ایران و اجرای معاهدات و پروتکل‌های تصویب‌شده در مرز این وظایف بیانگر نقش بسیار مهم نیروی انتظامی در برقراری نظم، امنیت و رعایت قوانین در جامعه است (مردانی و میرشکاران، ۱۴۰۱: ۱۲۷-۹۳).

نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران دارای طیف وسیعی از مسؤولیت‌ها و وظایف است. بر اساس ماده ۴ قانون نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، مسؤولیت‌ها و وظایف نیروی انتظامی شامل حفظ نظم و امنیت، تأمین رفاه عمومی و فردی و انجام اموری از قبیل مبارزه با قاچاق مواد مخدر، شناسایی و علمی است. کشف جرائم، مبارزه با فساد و منکر، پیشگیری از وقوع جرم، کشف جرائم، تفتیش و تحقیق، حفظ ادله و دلایل وقوع جرم، دستگیری مظنونین و مجرمان، جلوگیری از فرار و مفقود شدن و اجرا و صدور احکام قضایی. علاوه بر این، نیروی انتظامی به‌عنوان یک سازمان اطلاعاتی، اطلاعات محرمانه جرائم و تخلفات اجتماعی ازجمله سرقت، جنایت، فساد، کلاهبرداری، قاچاق مواد مخدر و فعالیت‌های مشابه را حفظ می‌کند (مردانی و میرشکاران، ۱۴۰۱: ۱۱۲۷-۹۳).

وظایف قضایی در نیروی انتظامی شامل اجرای دستورات مراجع قضایی، نظارت بر ضابطان قضایی و ارائه آموزش‌های لازم به آنان می‌باشد. ضابطین خاص شامل مقامات و مأمورانی است که بر اساس قوانین خاص، وظایف ضابطین را بر عهده دارند. ضابطان دادگستری نیز بخش مهمی از سیستم عدالت کیفری هستند و وظیفه‌ی کشف جرائم را بر عهده دارند. به‌طور کلی، وظایف ضابطان نظامی شامل نظارت بر حسن اجرای وظایف افسران، گزارش جرائم به مراجع قضایی و همکاری با تحقیقات و مقامات نظامی و انتظامی است (اعظم‌کریمایی و همکاران، ۱۳۸۹: ۷-۵).

نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۷۰ تأسیس شد و با نیروی انتظامی، ژاندارمری و کمیته انقلاب اسلامی ادغام شد؛ مسؤولیت‌های گسترده‌ای دارد. این مسؤولیت‌ها شامل امنیت، نظامی، مبارزه با جرائم، مواد مخدر، قاچاق، جرم و فساد، شناسایی و کشف جرائم، حفظ آثار و علل وقوع جرم،

بازرسی و تحقیق، حفاظت از حریم اماکن غیرنظامی، حفاظت و کنترل مرزها و اجرای قوانین و مربوط به گذرنامه و ورود اتباع خارجی، همکاری با سازمان‌ها و واحدهای اطلاعاتی کشور و حفاظت از شخصیت‌های داخلی و خارجی می‌باشد. همچنین نهاد ناجا در تأمین نظم و امنیت عمومی و فردی، مقابله با خرابکاری، تروریسم، شورش و فعالیت علیه امنیت کشور نقش بسزایی دارد (مردانی و میرشکاران، ۱۴۰۱: ۱۲۷-۹۳).

نیروی انتظامی در جمهوری اسلامی ایران وظایف گسترده‌ای را بر عهده دارد که شامل موارد زیر است:

(۱) برقراری نظم و امنیت: این نیرو وظیفه تأمین آسایش عمومی و فردی جامعه را به‌منظور حفظ امنیت عمومی بر عهده دارد.

(۲) مقابله با تهدیدات و جرائم: نیروی انتظامی برای حفظ امنیت جامعه وظیفه مبارزه قاطع با هرگونه تهدید و جنایت را بر عهده دارد.

(۳) مبارزه با مواد مخدر و قاچاق: این نهاد به‌منظور حفظ سلامت جامعه در امر مبارزه با مواد مخدر و قاچاق فعالیت دارد.

(۴) کشف جرائم و اجرای دستورات قضایی: نیروی انتظامی وظیفه کشف جرائم، بازرسی، رسیدگی، دستگیری مجرمان و اجرای دستورات قضایی را بر عهده دارد.

(۵) نظارت بر اماکن عمومی: این نهاد وظیفه نظارت بر اماکن عمومی را بر عهده دارد و در مواقع لزوم با سایر نیروهای مسلح همکاری می‌کند. نیروی انتظامی به‌عنوان شاخه‌ای از نیروهای مسلح کشور در سال ۱۳۷۰ تأسیس شد و با تغییرات ساختاری در جهت ارتقاء عملکرد خود فعالیت خود را ارتقا داد (مردانی و میرشکاران، ۱۴۰۱: ۱۲۷-۹۳).

نیروی انتظامی یکی از نهادهای حیاتی و مهم جامعه است که با وظایف مختلفی ازجمله پیشگیری از وقوع جرم، نیروی انتظامی، ارائه خدمات پشتیبانی، پاسخگویی به شرایط اضطراری و آموزش جامعه در زمینه‌های مختلف، امنیت عمومی و فردی را تأمین می‌کند. معاون اجتماعی نیروی انتظامی نقش پررنگ و تأثیرگذاری دارد؛ زیرا با اقدامات فرهنگی مناسب، پیشگیری از بسیاری از جرائم را بهبود

و شکایات را بر عهده دارند. همچنین ضابطان نیز مکلف به اجرای دستورات مراجع قضایی هستند. این اقدامات تضمین‌کننده عدالت و برقراری نظم در جامعه است و نقش بسزایی در پیشگیری از وقوع جرم و امنیت عمومی دارد (خرسند آستانجین و ارجمند، ۱۳۹۸: ۶۷-۷۵).

۲-۳- صدور دستورهای قضایی نامتناسب و غیرقابل اجرا
در قانون نحوه اجرای احکام مدنی، ماده ۳ به این موضوع اشاره دارد که حکمی که موضوع آن مشخص نشده است، قابل اجرا نیست. در این صورت حکم باید به صورت حکم دادگاه برای اجرای حکم باشد. در این قانون در ماده ۵ نیز به نکاتی از جمله صدور اجرائیه توسط دادگاه بدوی اشاره شده است. در قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ با اصلاحات سال ۱۳۹۴، صدور دستورات قضایی نامتناسب و غیرقابل اجرا ذکر نشده است. این قانون برای کشف جرم، تعقیب متهم، تحقیقات مقدماتی، میانجیگری، صلح بین طرفین، آیین دادرسی و سایر امور مربوط به عدالت وضع شده است (نجفی‌توانا و نظری، ۱۳۹۳: ۶۲).

۳-۳- عدم آشنایی کامل مقامات قضایی با فرایندهای جرم یابی
عدم آشنایی کامل مراجع قضایی با فرایندهای جرم انگاری می‌تواند اثرات منفی بر روند تعدیل کیفری داشته باشد. این عدم آشنایی ممکن است باعث ناکارآمدی در اجرای قوانین و مقررات مربوط به تعدیل کیفری شود. برای حل این مشکل آموزش و آشنایی مراجع قضایی با فنون کشف جرم و ابزارهای تحقیق ضروری است. این اقدامات می‌تواند منجر به بهبود فرایندهای قضایی و اجرای عدالت کیفری شود و از بروز تعدیل‌های کیفری نامطلوب جلوگیری کند (نجفی‌توانا و نظری، ۱۳۹۳: ۶۰).

۴-۳- عدم وجود جدیت در پیگیری برخی از پرونده‌ها از سوی دادسرا
عدم دسترسی به پرونده‌های قضایی می‌تواند ناشی از چالش‌ها و محدودیت‌های حق دسترسی باشد که ممکن است وکیل را از دسترسی به اطلاعات لازم برای پیگیری پرونده محروم کند. این موضوع می‌تواند منجر به ناتوانی وکیل در ارائه بهترین

بخشیده و جوانان را با حضور کارشناسان در دانشگاه‌ها و مدارس آگاه کرده است. برقراری نظم و امنیت، تأمین آسایش عمومی و فردی، برخورد قاطع با جرائم و تأکید بر پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی از جمله وظایف نیروی انتظامی است. همچنین فرمانده نیروی انتظامی تأکید کرد: «معاونت اجتماعی باید وظایف خطیر خود را ارتقا داده و پیشگیرانه و پیشگیرانه عمل کند؛ بنابراین با تأکید بر پیشگیری، آموزش و حفظ قانون، نقش نهاد نیروی انتظامی در تأمین امنیت اجتماعی بسیار مهم است و به حفظ نظم و آسایش عمومی جامعه کمک می‌کند» (اعظم‌کریمایی و همکاران، ۱۳۸۹: ۵۰-۷).

۳- علل و عوامل مرتبط با دستگاه قضایی
در خصوص علل و عوامل مرتبط با دستگاه قضایی باید مراتب ذیل را بیان داشت:

- (۱) فساد و میانجی‌گری قضایی: این عوامل باعث افزایش یا کاهش روزانه دعاوی و حجم دستگاه قضایی می‌شود.
- (۲) نقش ساختار قضایی: نقش ساختار قضایی در افزایش یا کاهش روزانه دعاوی و حجم دستگاه قضایی مهم است.
- (۳) نقش قوانین موضوعه: نقش قوانین موضوعه در افزایش یا کاهش روزانه دعاوی و حجم دستگاه قضایی مهم است.
- (۴) نقش قاضی پرونده: نقش قاضی پرونده در افزایش یا کاهش روزانه دعاوی و حجم دستگاه قضایی مهم است.
- (۵) نقش ضابطان و ضابطان دادگستری: نقش ضابطان و ضابطین دادگستری در افزایش یا کاهش روزانه دعاوی و حجم دستگاه قضایی مهم است.
- (۶) عوامل محیطی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی: مهم است که جرائم ارتكابی در هر حوزه قضایی با عوامل محیطی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی آن منطقه مرتبط باشد.
- (۷) عوامل تخلفات انضباطی قضات: این عوامل باعث تخریب جامعه و انحراف از مسیر قضایی می‌شود.

۱-۳- عدم حضور مقامات قضایی در صحنه‌های برخی از جرائم
در آیین دادرسی کیفری ایران، حضور مراجع قضایی در صحنه برخی از جرائم بسیار حائز اهمیت است. این مقامات از جمله دادستان نقش مهمی در روند رسیدگی به جرائم دارند. رسیدگی و استیفای حقوق بزه دیدگان و فصل خصومت در اعلام جرائم

و دقت در تصمیمات قضایی و بهبود کارایی در پیگیری و رسیدگی به پرونده‌های جنایی شود. با افزایش هماهنگی و تعامل بین این دو نهاد، مسائل حقوقی و کیفری با سرعت و دقت بیشتری بررسی می‌شود که در نهایت منجر به افزایش عدالت و کاهش جرائم می‌شود.

۴- مدیریت زمان

تعامل پلیس و دستگاه قضایی بسیار مهم است زیرا می‌تواند به کاهش میزان جرم و پیشگیری از وقوع جرم کمک کند. این تعاملات باعث افزایش هماهنگی و همکاری بین دستگاه‌های اجرایی می‌شود که باعث ارتقاء فعالیت پلیس و دستگاه قضایی در زمینه پیشگیری از وقوع جرم و رسیدگی به پرونده‌های مجرمانه می‌شود. تحقیقات نشان داده است که این تعاملات در ارتقاء کارایی دستگاه‌های قضایی و پلیسی مؤثر بوده و نقش مؤثری در کاهش میزان جرم و جنایت دارد. این نتایج نشان می‌دهد که تأثیر تعامل پلیس و دستگاه قضایی در فرآیند کشف جرم، علاوه بر ارتقاء کارآمدی دستگاه قضایی و پلیس، منجر به کاهش نرخ جرم نیز می‌شود. این روند بهبود عملکرد دستگاه‌های اجرایی را در زمینه حفظ امنیت عمومی و رعایت قوانین به‌ویژه در پیشگیری از وقوع جرم و رسیدگی به پرونده‌های مجرمانه تضمین می‌کند (کاملی و امیدی کاردان، ۱۳۸۹: ۶).

۱-۴- پیشگیری از وقوع جرائم سریالی

برای پیشگیری از وقوع جرائم زنجیره‌ای، هماهنگی و همکاری پلیس و دستگاه قضایی بسیار حائز اهمیت است. افزایش اقدامات سخت‌گیرانه و اجرای مجازات‌های مناسب می‌تواند به کاهش جرائم کمک کند. همچنین بررسی عوامل اجتماعی و وضعیت کیفری و ارائه راهکارهای پیشگیرانه در این زمینه نقش بسزایی دارد. دستگاه قضایی و پلیس باید نقش فعال و هماهنگ در پیشگیری از وقوع جرم داشته باشند. افزایش تعامل بین این دو سازمان در فرآیند کشف جرم می‌تواند به کاهش آسیب‌پذیری کمک کند. در دهه‌های اخیر نظام قضایی و پلیس در ایران به سمت همکاری بیشتر و بهبود روش‌های نظارتی و قانون‌گذاری گرایش پیدا کرده‌اند که می‌تواند به بهبود شرایط

خدمات حقوقی به موکل شود. برای رفع این مشکل، وکیل باید با دقت و با استفاده از روش‌های قانونی مناسب سعی در رفع محدودیت‌ها و چالش‌های حق دسترسی خود داشته باشد. این شامل اقدامات قانونی مانند درخواست اطلاعات بیشتر، درخواست تجدیدنظر در تصمیمات قضایی یا حتی اعتراض به سوء رفتار احتمالی است. همچنین همکاری با نهادهای حقوق بشری و جامعه مدنی نیز می‌تواند در رفع این نوع محدودیت‌ها مؤثر باشد (شهانقی و مقیمی، ۱۴۰۲: ۱۴).

۵-۳- وجود برخی دیدگاه‌های نامناسب مقامات قضایی نسبت به ضابطان

ضابطان در برقراری عدالت و اجرای قوانین نقش حیاتی دارند. برای انجام صحیح وظایف خود، آموزش آیین دادرسی کیفری از اهمیت بالایی برخوردار است. این آموزش‌ها به افسران کمک می‌کند تا با چالش‌های پیش‌رو، روبرو شوند و بهترین تصمیم‌ها را بگیرند. همچنین تعیین تکلیف مسئولان خاص و تعریف دقیق آن‌ها بسیار حائز اهمیت است، زیرا این اقدام موجب ارتقاء عملکرد و عدالت در فرآیند عدالت می‌شود. در نهایت رعایت حقوق افراد و تعیین صحیح وظایف ضابطان دادگستری موجب افزایش اعتماد عمومی به دستگاه قضایی و کمک مؤثری به تحقق عدالت می‌شود. وجود برخی نگاه‌های نامناسب مراجع قضایی به ضابطان می‌تواند مشکلات و ناراحتی‌هایی را در جامعه به‌دنبال داشته باشد. این موضوع اهمیت آگاهی و آموزش صحیح مراجع قضایی نسبت به ضابطین را نشان می‌دهد. برای حل این گونه مسائل، تدوین برنامه‌های آموزشی مناسب جهت آشنایی مراجع قضایی با قواعد و اصول قانونی ضروری است. همچنین ترویج فرهنگ احترام و توجه به حقوق همه افراد جامعه می‌تواند به بهبود روابط مراجع قضایی و ضابطین کمک کند (کشتکار و همکاران، ۱۴۰۰: ۷۳۵-۷۱۷).

۶-۳- تأثیر افزایش تعامل پلیس و دستگاه قضایی بر فرآیند جرم‌یابی

افزایش تعامل پلیس و دستگاه قضایی در فرآیند کشف جرم امری بسیار حیاتی است که می‌تواند به بهبود عملکرد و کارایی این فرآیند کمک کند. این تعامل می‌تواند منجر به افزایش تبادل اطلاعات، هماهنگی بیشتر در تحقیقات، افزایش سرعت

جامعه و کاهش جرائم منجر شود (عبدالهی و همکاران، ۱۳۹۷: ۲۲۰-۱۹۵).

۲-۴- ارتقاء احساس امنیت عمومی

تعامل مؤثر بین پلیس و سیستم قضایی برای ارتقاء احساس امنیت عمومی حیاتی است. افزایش آگاهی عمومی نسبت به جرائم و شیوه‌های برخورد با آن توسط این دو نهاد می‌تواند ارتقاء چشمگیری در احساس امنیت جامعه داشته باشد. همچنین هماهنگی و همکاری نیروی انتظامی و دستگاه قضایی در روند کشف جرم موجب کاهش جرم و افزایش اعتماد عمومی به دستگاه قضایی می‌شود. به‌ویژه بررسی نقش پلیس و تعامل آن با دستگاه قضایی در کاهش میزان جرم و جنایت گامی مهم در راستای تأمین امنیت عمومی است که نشان‌دهنده تأثیر فراوان این همکاری در جامعه است (مقدم، ۱۳۹۵: ۱۳).

۳-۴- صرفه‌جویی در تجهیزات سازمانی

صرفه‌جویی در تجهیزات سازمانی می‌تواند در بهبود عملکرد یگان‌های پلیس و سیستم قضایی تأثیر بسزایی داشته باشد. این دو نهاد با استفاده از تجهیزات پیشرفته و کارآمد می‌توانند روند کشف جرم را بهبود بخشند و با سرعت و دقت بیشتری با این فعالیت چالش‌برانگیز مقابله کنند. از مزایای صرفه‌جویی در تجهیزات سازمانی می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ۱) افزایش راندمان: استفاده از تجهیزات پیشرفته منجر به افزایش کارایی و سرعت در فعالیت‌های انبوه‌یابی می‌شود.
- ۲) کاهش خطا: استفاده از فناوری مناسب باعث کاهش خطا و افزایش دقت در فرآیند تعیین جرم می‌شود.
- ۳) افزایش هماهنگی: استفاده از تجهیزات مدرن منجر به هماهنگی بهتر بین نهادهای پلیس و دستگاه قضایی و بهبود روند کشف جرم می‌شود.

۴) کاهش هزینه: با بهبود فرآیندهای کشف جرم و کاهش زمان دریافت آن، هزینه‌های مالی ناشی از فعالیت پلیس و دستگاه قضایی به میزان قابل توجهی کاهش می‌یابد (کنعانی و همکاران، ۱۳۹۹: ۹۱-۱۲۲).

بنابراین تأثیر افزایش تعامل پلیس و دستگاه قضایی در کنار صرفه‌جویی در تجهیزات سازمانی موجب بهبود عملکرد و کارایی در فعالیت‌های کشف جرم خواهد شد.

۵- چالش‌های قضایی فرایند جرم‌شناسی در جرائم اطفال و زنان در ایران

در ایران چالش‌های قضایی در فرآیند جرم‌شناسی مربوط به جرائم کودکان و زنان است. تحلیل‌ها نشان می‌دهد که مسئولیت کیفری اطفال و بحران بین دختر و پسر بین بلوغ کیفری سن برابری و نیز مسئولیت کیفری نوجوانان و پیشگیری از بزهکاری از موضوعات مهم جرم‌شناسی است. همچنین تخصص دادگاه‌های ایران و ایتالیا برای رسیدگی به جرائم اطفال نشان از تحقیقات گسترده در این زمینه دارد. همچنین بررسی آماری جرائم زنان در ایران نیز برای این تحقیقات حائز اهمیت است.

۱-۵- کمبود منابع و تجهیزات مدرن

کمبود منابع و تجهیزات مدرن در ایران می‌تواند بر چالش‌های قضایی فرآیند جرم‌شناسی در جرائم اطفال و زنان بیفزاید و تأثیرات نامطلوبی بر ورود افراد به فرآیند قضایی بگذارد. همچنین عدم بررسی همه‌جانبه آسیب‌شناسی حقوق زنان در نظام عدالت کیفری نشان از چالش‌های حقوقی موجود در این زمینه دارد. در میان موضوعات مورد بحث، نقش و چالش‌های حضور مشاوران و مددکاران اجتماعی در دادرسی کیفری اطفال و نوجوانان نیز به‌عنوان موضوعی مهم قابل توجه است. به‌منظور بهبود وضعیت، تأمین منابع و تجهیزات لازم، بررسی همه‌جانبه آسیب‌شناسی حقوق زنان و تقویت حضور و نقش مشاوران و مددکاران اجتماعی در روند قضایی، پیشنهادها مؤثری برای اصلاحات قضایی و قانونی ارائه شده است (اکبری و قناد، ۱۳۹۲: ۱۴۶-۱۲۱).

۲-۵- نیاز به تخصص و تجربه ویژه

تخصص و تجربه ویژه برای مقابله با چالش‌های قضایی در فرآیند جرم‌شناسی مربوط به جرائم علیه کودکان و زنان در ایران ضروری است. تحلیل حقوقی و جرم‌شناسی مسائل مربوط به بزهکاری اطفال و مسئولیت کیفری آن‌ها از موضوعات مهم است. همچنین حقوق کیفری اطفال و

۴-۵- محدودیت‌های قانونی

در حوزه جرم‌شناسی و جرائم علیه کودکان و زنان در ایران، محدودیت‌های قانونی به دلیل انبوهی از عوامل نشأت گرفته از نظام حقوقی کشور از جمله دادرسی ترمیمی اطفال می‌تواند منجر به ناکارآمدی در اجرای سیاست‌های کیفری شود. برخی از چالش‌های موجود عبارتند از: پیچیدگی مسائل حقوقی، کاستی‌های سیستم عدالت کیفری و محدودیت‌های ترمیمی که منجر به ناتوانی در حفاظت از منافع کودکان و نوجوانان و ارائه حداکثر حمایت از قربانیان جنسی زیر ۱۸ سال می‌شود. مسائلی که ضرورت بهبود روند قضایی و اصلاح قوانین مربوط به این حوزه را در ایران نشان می‌دهد. بهبود روند قضایی و اصلاح قوانین معتبر و کارآمد می‌تواند به تقویت حقوق کودکان و نوجوانان و تضمین حمایت قانونی آن‌ها کمک کند (مرادی، ۱۳۹۴: ۲۲).

۶- اقدامات برای مقابله با چالش‌های قضایی

برای مقابله با چالش‌های قضایی در فرآیند جرم‌شناسی در جرائم کودکان و زنان در ایران، اقدامات مختلفی وجود دارد که می‌تواند به بهبود وضعیت کمک کند. این اقدامات عبارت‌اند از:

- (۱) ایفای نقش فعال پلیس برای تدوین طرح جامع پیشگیری از جرم،
- (۲) بهره‌گیری از فناوری‌های روز،
- (۳) محوریت در پیشگیری از جرائم کودکان و نوجوانان،
- (۴) نظارت بر مجرمان خطرناک باهدف حفاظت از جامعه،
- (۵) نقش دادسرا و دادگاه در پیشگیری از جرائم اطفال،
- (۶) تخصصی شدن دادرسی در دادگاه‌های اطفال.

همچنین قانون حمایت از کودکان و نوجوانان مصوب ۱۳۹۸ از ابداعات قانون‌گذار برای پیشگیری از کودک‌آزاری است. این اقدامات و قوانین با همکاری مؤثر سازمان‌های مختلف، قضات، پلیس و فعالان حقوق بشر می‌تواند حمایت از حقوق کودکان و زنان در برابر جرائم را به میزان قابل توجهی بهبود بخشد.

نوجوانان و بررسی دادگاه‌ها و رویه‌های عملی در دادگاه‌های ایران نقش مهمی در این زمینه دارد. علاوه بر این، چالش‌های دادرسی ترمیمی اطفال در تعارض با قانون در نظام حقوقی ایران نشان از پیچیدگی‌ها و مسائل قابل توجه در روند قضایی مربوط به کودکان دارد. به‌طور کلی، تخصص و تجربه در زمینه حقوق جزا، جرم‌شناسی و فرآیندهای قضایی برای مدیریت بهینه چالش‌های قضایی در جرم‌شناسی جرائم علیه کودکان و زنان بسیار مهم است (یوسفی‌زاده، ۱۳۹۵: ۱۳).

۳-۵- مسائل فرهنگی و اجتماعی

مسائل فرهنگی و اجتماعی مرتبط با چالش‌های قضایی نقش مهمی در روند جرم‌شناسی جرائم علیه کودکان و زنان در ایران دارد. برخی از نکات کلیدی که مطالعات در این زمینه بر آن تأکید دارند عبارت‌اند از:

- تعامل ناکافی پلیس و دستگاه قضایی که موفقیت پلیس در کشف سریع و دقیق جرائم را کاهش داده و باعث نقص در انجام تحقیقات و رسیدگی مقدماتی شده است.
- نقش و چالش‌های حضور مشاوران و مددکاران اجتماعی در جریان دادرسی کیفری اطفال و نوجوانان که به‌عنوان عاملی مؤثر در روند قضایی مطرح شده است.
- تخصص در رسیدگی به دادگاه‌های اطفال در ایران و ایتالیا که به‌منظور بهبود روند قضایی و حمایت از حقوق کودکان و نوجوانان مطرح شده است.
- تحلیل جرم‌شناختی مسؤولیت کیفری نوجوانان و راهکارهای پیشگیری از بزهکاری آن‌ها که به‌عنوان یک موضوع مهم در جرم‌شناسی مطرح شده است.

• تحول سیاست جنایی تقنینی در حوزه جرم‌شناسی فرهنگی با رویکردی انتقادی به چالش‌های آن در ایران که در راستای بهبود فعالیت‌های قضایی و حمایت از حقوق شهروندان مطرح شده است (نجفی ابرنآبادی و رضوانی، ۱۳۹۴: ۱۲).

این نکات بر ضرورت همکاری دوره‌های قضایی، تقویت نقش مشاوران اجتماعی، تخصص در رسیدگی به دادگاه‌های اطفال، تحلیل جامع جرم‌شناسی و بهبود سیاست‌گذاری کیفری تأکید دارد.

۱-۶- افزایش تخصص جرم‌شناسان در حوزه جرائم اطفال و زنان

برای افزایش تخصص جرم‌شناسان در زمینه جرائم اطفال و زنان می‌توان از چند روش اصلی اطلاع‌رسانی استفاده کرد:

(۱) تحلیل جرم‌شناسی: از تحلیل‌های جرم‌شناسی برای ارتقاء تخصص جرم‌شناسان در این زمینه استفاده می‌شود. این تجزیه و تحلیل‌ها به شما کمک می‌کند تا مزایا و معایب راه‌های مختلف ارتباط اختلالات عصبی و جرائم خشونت‌آمیز نوجوانان را درک کنید.

(۲) تخصیص شعب تخصصی: به منظور ارتقاء نظام حقوقی در این حوزه می‌توان شعب تخصصی دادگاه‌های عمومی را برای رسیدگی به جرائم اطفال و نوجوانان اختصاص داد؛ یعنی در این شاخه‌ها جرم‌شناسان متخصص در این زمینه به کار گرفته می‌شوند.

(۳) قانون جدید مجازات اسلامی: از قانون جدید مجازات اسلامی برای ارتقاء تخصص جرم‌شناسان در این زمینه استفاده می‌شود. این قوانین به طور خاص به جرائم علیه کودکان و نوجوانان می‌پردازد.

(۴) مقالات و تحقیقات علمی: برای ارتقاء تخصص جرم‌شناسان در این زمینه می‌توان از مقالات و تحقیقات علمی در این زمینه استفاده کرد.

(۵) حقوق کیفری اطفال و نوجوانان: برای ارتقاء تخصص جرم‌شناسان در این زمینه می‌توان به حقوق کیفری اطفال و نوجوانان توجه کرد. این حوزه تخصصی در حقوق جزا و جرم‌شناسی، حقوق کیفری اطفال و نوجوانان می‌باشد (شکرچی‌زاده و نوذری، ۱۳۹۵: ۱۹).

۲-۶- تأمین منابع و تجهیزات مدرن برای ادارات جرم‌شناسی

برای تهیه منابع و تجهیزات مدرن برای بخش‌های جرم‌شناسی، در نظر گرفتن ابزارهای لازم برای بررسی صحنه جرم و پزشکی قانونی دیجیتال ضروری است. برای بررسی صحنه جرم، اقام ضروری برای افسران اولین واکنش شامل کاغذ بسته‌بندی، کیسه‌های خطرات زیستی، فرم‌های رضایت/جستجو، نوار مانع صحنه جرم، جعبه کمک‌های اولیه، شراره، چراغ قوه و باتری‌های اضافی، نشانگر، دفترچه یادداشت،

کیسه‌های کاغذی و محافظ شخصی است. علاوه بر این، کارکنان صحنه جرم باید مواردی مانند کیت‌های جمع‌آوری خون، کیت‌های اسناد الگوی لکه خون، کیت‌های حفاری، کیت‌های اثر انگشت، کیت‌های قالب‌گیری، کیت‌های بالابر چاپ الگو، کیت‌های جمع‌آوری شواهد ردیابی و کیت‌های مسیر را داشته باشند (نجفی ابرندآبادی و گلدوزیان، ۱۳۹۷: ۴۶-۹).

۳-۶- اصلاح قوانین مربوط به جرائم اطفال و زنان

اصلاح قوانین مربوط به جرائم علیه کودکان و زنان موضوعی حیاتی و حساس است که نیازمند توجه و اقدام فوری است. این اصلاحات می‌تواند شامل تشدید مجازات برای جرائم علیه کودکان و زنان، تعیین قوانین دقیق‌تر برای پیشگیری از این جرائم، تقویت سیستم حمایتی و حمایتی از کودکان و زنان، افزایش آگاهی عمومی در مورد حقوق آن‌ها و ترویج فرهنگ احترام به حقوق زنان باشد. در جرائم مربوط زنان و کودکان این اصلاحات با همکاری نهادهای قضایی، قانون‌گذاری، اجتماعی و فعالان حقوق بشر می‌تواند به بهبود وضعیت حقوق بشر و رفاه اجتماعی در جامعه کمک کند (ترکمنی و کردعلیوند، ۱۴۰۱: ۱۷۹-۲۰۶).

۴-۶- افزایش آگاهی عمومی درباره اهمیت جرم‌شناسی در جرائم اطفال و زنان

افزایش آگاهی عمومی در مورد اهمیت جرم‌شناسی در جرائم علیه کودکان و زنان حیاتی است. جرم‌شناسی به عنوان یک رشته علمی که به تجزیه و تحلیل شواهد فیزیکی در جرائم مختلف می‌پردازد، نقش بسزایی در رسیدگی و رسیدگی به جرائم علیه کودکان و زنان دارد. با بررسی آثار و شواهد فیزیکی در پرونده‌های کیفری مانند آزمایش DNA، تجزیه و تحلیل اثرات مواد مخدر و سموم، ردیابی آثار جراحات و صدمات بدنی، به کشف حقایق پنهان و کمک به دادگاه‌ها در صدور احکام عادلانه کمک می‌کند (شکرچی‌زاده و نوذری، ۱۳۹۵: ۱۹).

آگاهی عمومی در مورد این موضوع می‌تواند منجر به درک بهتر روش‌ها و فن‌های جدید جرم‌شناسی شود که در تحقیقات آشکار و پنهان جرم استفاده می‌شود. همچنین افزایش آگاهی نسبت به نقش جرم‌شناسان در رسیدگی به جرائم عمومی به ویژه در جرائم کودکان و زنان، همکاری مردم با نهادهای

قضایی و پلیس را برای کمک به شناسایی و برخورد با این نوع جرائم افزایش می‌دهد (مرادی، ۱۳۹۴: ۲۲).

۵-۶- همکاری بین نهادهای مختلف مربوط به جرم‌شناسی و حقوقی

همکاری بین بخش‌های مختلف جرم‌شناسی و حقوقی بسیار مهم است. این همکاری می‌تواند به افزایش اطلاعات در زمینه جرم‌شناسی و حقوق و بهبود روند حقوقی و جرم‌شناسی کمک کند. به عنوان مثال، قوه قضائیه، دادگاه‌ها، سازمان‌های حقوقی و بخش‌های جرم‌شناسی می‌توانند برای به دست آوردن اطلاعات بیشتر و کمک به بهبود کیفیت خدمات حقوقی و جرم‌شناسی با یکدیگر همکاری کنند. همچنین این همکاری می‌تواند به بهبود روند قانونی و جرم‌شناسی کمک کند و به افزایش اعتماد عمومی به نظام حقوقی و جرم‌شناسی کمک کند (امین آقایی، ۱۳۸۸: ۵۷-۷۶).

۶-۶- تأسیس پلیس ویژه

ضرورت تشکیل پلیس ویژه را باید در اهمیت نخستین برخورد نیروی انتظامی با اطفال و زنان بزهکار قلمداد کرد. نحوه مواجهه، امکان اثرگذاری بر ایجاد نگرش را نسبت نظام اجتماعی و دولت ایجاد خواهد کرد.

البته این وضع ممکن است با توجه به نحوه برخورد قهرآمیز ضابطین غیرمتخصص موجبات آسیب‌رسانی قابل ملاحظه‌ای برای اطفال و زنان ایجاد نماید. از این‌رو، باید اذعان شود با توجه به عدم وجود تأسیس حقوقی پلیس ویژه در اسناد بین‌المللی، اما می‌توان اظهار داشت که مسأله اساسی برای این امر وجود مصالح حاکم در رعایت حقوق اطفال و زنان است که با تأسیس آن این امر امکان‌پذیر خواهد بود. بر این اساس هست که در چارچوب قانون تشکیل دادگاه اطفال بزهکار مصوب ۱۳۳۸ و مطابق ماده ۲۲۱ قانون آئین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۷۸، تکالیف قانونی ضابطین دادگستری به دادرسان مراجع قضایی اطفال سپرده شده است.

لازم به ذکر است، در چارچوب ماده ۳۱ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲، به‌منظور حسن اجرای وظایف ضابطان در مورد این دسته از مجرمان، پلیس ویژه در نیروی انتظامی

جمهوری اسلامی ایران تشکیل می‌شود. در همین راستا، ماده ۴۲ قانون آیین دادرسی کیفری مقرر می‌دارد، بازجویی و تحقیقات از زنان و افراد نابالغ در صورت امکان باید توسط ضابطان آموزش‌دیده زن و با رعایت موازین شرعی انجام شود.

با این همه، تأسیس پلیس ویژه بدون لحاظ الزامات خاص این دسته از مجرمان و نیز عدم استفاده از سازوکارهای خاص اثرگذار نیست و این وضع موجب کاهش اقدامات اثربخش ضابطین خواهد بود. البته برای ایجاد کارآمدی و بهره‌وری ضابطین باید نظام سازمانی، ایجاد ساختار آموزشی نظام‌مند، تعیین سازوکارهای رفتاری و ارتباطی اثربخش، بهره‌گیری از فرآیند انجام مصاحبه‌های خاص، پیش‌بینی الزامات اجرایی قابل اجرا توسط ضابطین و اجرای سازوکارهای پیشگیرانه است.

نتیجه‌گیری

شناخت آسیب‌های میان ارتباط ضابطین دادگستری با مراجع قضایی در فرایندهای جرم‌یابی در قالب‌های خرد و کلان بروز و ظهور پیدا می‌کنند که این امر از نحوه عملکرد نامناسب در مواجهه با مسائل گوناگون قضایی و حقوقی ایجاد می‌شوند. نبود اهتمام مورد ضرورت برخی از سطوح و ظرفیت‌های لازم در چارچوب مراجع قضایی برای ایجاد بستری لازم برای جرم‌یابی در چارچوب برنامه‌های ملی و حتی مقررات حاکم، عدم عنایت نظام قضایی به ادله اثبات علمی ارتکاب جرائم و فقدان بانک اطلاعاتی جرم‌یابی، نبود آگاهی لازم دادرسان با علوم جرم‌یابی، اصدار برخی دستورهای غیرقابل اجرا موجباتی را برای ایجاد چالش‌هایی در نظام قضایی فراهم آورده است که امکان تعامل را میان ارتباط ضابطین دادگستری با مراجع قضایی دچار ضعف کرده است. از این‌رو، چنین مسائلی ضمن کاهش و تعدیل توفیق ضابطین دادگستری در کشف جرائم، تحقیقات مقدماتی و حتی فرایندهای دادرسی را در نظام قضایی با چالش‌های قابل ملاحظه‌ای روبرو می‌سازد که از جمله آن می‌توان به اطاله دادرسی اشاره کرد.

چالش‌های نظام قضایی ایران در فرآیند جرم‌انگاری جرائم علیه کودکان و زنان پیچیده و چندوجهی است. درحالی‌که تلاش‌هایی برای رسیدگی به این مسائل از طریق قوانین و

ملاحظات اخلاقی: در این پژوهش، حفظ اصالت متون و امانت‌داری در نقل گفتار به‌عنوان مهم‌ترین عامل مورد نظر نویسنده بوده است.

تعارض منافع: تدوین این مقاله، فاقد هرگونه تعارض منافی بوده است.

سهم نویسندگان: نگارش مقاله به‌صورت مشترک توسط نویسندگان انجام گرفته است.

تشکر و قدردانی: جا دارد در پایان این پژوهش از تمامی کسانی که اینجانب را در انجام این پژوهش یاری رسانده‌اند تشکر نمایم.

تأمین اعتبار پژوهش: این پژوهش بدون تأمین یا تخصیص اعتبار مالی انجام گرفته است.

منابع و مأخذ

الف. منابع فارسی

- آبروشن، هوشنگ؛ سایانی، علیرضا؛ غلامی، حسین و رضوی‌فرد، بهزاد (۱۴۰۰). «واکاوی چالش‌های حقوقی شبهات ناظر به رشد نوجوانان در قانون مجازات اسلامی». *تحقیقات حقوقی*، ۲۴(۹۳): ۳۰۳-۳۲۴.

- اصغرزاده، سمیه و نوبهار، زهرا (۱۳۹۴). «چشم‌اندازهای مسؤولیت‌های پلیس اطفال و نوجوانان در پیشگیری از جرم». *فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم*، ۱۰(۳۵): ۹-۳۰.

- اعظم‌کریمایی، علی؛ مرادیان، محسن و عباسی، علی (۱۳۸۹). «نقش نیروی انتظامی در تأمین امنیت اجتماعی». *دانش انتظامی*، ۱۲(۲) (مسلسل ۴۷): ۷-۵۰.

- اکبری، مسعود و قناد، فاطمه (۱۳۹۲). «سیاست کیفری ایران در قبال اطفال و نوجوانان بزه‌دیده گردشگری جنسی». *فصلنامه پژوهش حقوق کیفری*، ۲(۵)، ۱۴۶-۱۲۱.

- امین‌آقایی، مهرناز (۱۳۸۸). «نقش همکاری خانواده و پلیس در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی». *انتظام اجتماعی*، ۱(۲): ۷۶-۵۷.

اصلاحات قانونی صورت گرفته است، هنوز چالش‌های مهمی وجود دارد که باید بر آن‌ها غلبه کرد. یکی از چالش‌های کلیدی، اجرای قوانین و مقررات موجود باهدف حمایت از کودکان و زنان است. علیرغم وجود قوانینی برای رسیدگی به جرائمی مانند خشونت خانگی، کودک‌آزاری و تجاوز جنسی، اغلب شکاف‌هایی در اجرا و اجرا وجود دارد. این می‌تواند به‌دلیل عوامل مختلفی ازجمله کمبود منابع، آموزش ناکافی مقامات مجری قانون و کارکنان قضایی، نگرش‌های اجتماعی و هنجارهای فرهنگی باشد. چالش دیگر فقدان سازوکارهای جامع جمع‌آوری داده‌ها و گزارش‌دهی جرائم علیه کودکان و زنان است. بدون داده‌های دقیق در مورد شیوع این جنایات، ارزیابی اثربخشی قوانین و سیاست‌های موجود، شناسایی روندها و تخصیص مؤثر منابع می‌تواند دشوار باشد.

به هر روی، نقش مراجع حاکمیتی به‌ویژه قوه مقننه و مجریه در زمینه حمایت حداکثری از اطفال و زنان را نباید نادیده گرفت که این امکان را دارند تا از طریق تصویب مقررات خاص، تخصیص بودجه به برنامه‌های فرهنگی، آموزشی و تربیتی و بازبینی در ساختار مراجع مرتبط نظیر مدارس و دانشگاه‌ها و البته نظارت و بازرسی قوی بر آنها صورت پذیرد.

علاوه بر این، ممکن است انگ‌های اجتماعی و موانع فرهنگی وجود داشته باشد که مانع از آمدن قربانیان و عدالت‌خواهی شود. این امر می‌تواند منجر به گزارش ناکافی جنایات علیه کودکان و زنان شود که منجر به عدم پاسخگویی مجرمان می‌شود. برای مقابله با این چالش‌ها، ادامه کار در راستای تقویت چارچوب قانونی، بهبود ظرفیت اجرای قانون، افزایش سازوکارهای جمع‌آوری داده‌ها، افزایش آگاهی در مورد حقوق کودکان و زنان، ارائه خدمات حمایتی برای قربانیان و ترویج فرهنگ برای ایران بسیار مهم است. با اتخاذ رویکردی جامع که شامل اصلاحات قانونی، ظرفیت‌سازی، افزایش آگاهی و مشارکت جامعه است، ایران می‌تواند گام‌های مهمی در رسیدگی به چالش‌های قضایی در فرآیند جرم‌شناسی جرائم علیه اطفال و زنان بردارد.

اطفال و نوجوانان»، پژوهش‌های انتظامی - اجتماعی زنان و خانواده، ۸ (پیاپی ۱۴): ۹۱-۱۲۲.

- مرادی، خدیجه (۱۳۹۴). «تحلیل وضعیت قضایی کودکان از منظر حقوق ایران و کنوانسیون حقوق کودک و تأثیر آن بر نظم و امنیت جامعه»، فصلنامه دانش انتظامی کرمانشاه، ۶ (۲۲).

- مردانی، سمیه و میرشکاران، یحیی (۱۴۰۱). شناخت منظومه فکری مقام معظم رهبری در باب نقش و وظایف نیروی انتظامی و بستر شکل‌گیری پلیس اسلامی»، توسعه‌سازمانی پلیس، ۱۹ (۸۱): ۹۳-۱۲۷.

- مقدم، عامر (۱۳۹۵). «افتراقی شدن مراجع رسیدگی‌کننده به جرائم اطفال و نوجوانان در حقوق کیفری ایران»، کنفرانس جهانی روانشناسی و علوم تربیتی، حقوق و علوم اجتماعی در آغاز هزاره سوم، شیراز.

- نجفی‌توانا، علی و نظری، محمد (۱۳۹۳). «تحلیل آماری اشتباهات قضایی در افزایش جرم»، ماهنامه کانون، ۱۴۰ و ۱۴۱.

- نجفی ابرندآبادی، علی‌حسین و گلدوزیان، حسین (۱۳۹۷). «جرم‌شناسی پست‌مدرن و رویکرد آن به جرم و علت‌شناسی جنایی»، فصلنامه پژوهش حقوق کیفری، ۶ (۲۳): ۹-۴۶.

- یوسفی‌زاده، معصومه (۱۳۹۵). «مطالعه تطبیقی خدمات عمومی و عام‌المنفعه به‌عنوان کیفر جایگزین حبس اطفال و نوجوانان در قانون جدید مجازات ایران و اسناد بین‌المللی»، فصلنامه تحقیقات جدید در علوم انسانی، ۲ (۳): ۲۰۱-۲۱۳.

- بارانی، محمد، (۱۳۹۸)، «بررسی نقش، اختیار و رفتار پلیس در دادرسی ویژه اطفال و نوجوانان»، پژوهش‌های دانش انتظامی، ۲۱ (۱): ۱-۲۸.

- ترکمنی، شادی و کردعلیوند، روح‌الدین (۱۴۰۱). «کارکردهای پلیس ترمیمی ویژه اطفال؛ رویکرد تطبیقی استرالیا». پژوهش‌های حقوق جزا و جرم‌شناسی، ۱۰ (۱۹): ۱۷۹-۲۰۶.

- خرسند آستانجین، هادی؛ ارجمند، مسعود (۱۳۹۸). «ارزیابی جایگاه پلیس ویژه اطفال و نوجوانان در قضاوتی». فصلنامه فقه، حقوق و علوم جزا، ۱۲ (۱): ۶۷-۷۵.

- شکرچی‌زاده، محسن و نوذری، زهره (۱۳۹۵). «سیاست جنایی تقنینی در قبال اطفال و نوجوانان بزهکار بر اساس قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲». ۳ (۹): ۱۶۶-۱۵۷.

- شهانقی، محمد و مقیمی، مهدی (۱۴۰۲). «قضا زدایی از اطفال و نوجوانان بزهکار در پرتو لایحه‌ی پلیس ویژه‌ی اطفال و نوجوانان، مصوب سال ۱۴۰۰ (با نگاهی به تجربه‌ی نظام حقوق کیفری انگلستان)»، فصلنامه آموزه‌های فقه و حقوق جزا، ۲ (۳): ۶۵-۸۴.

- عبدالهی، سامان؛ بیرانوند، رضا و یاراحمدی، حسین (۱۳۹۷). «پیشگیری اجتماعی از بزهکاری اطفال با تأکید بر نقش پلیس ویژه اطفال». انتظام اجتماعی، ۱۰ (۱): ۲۲۰-۱۹۵.

- کاملی، محمدجواد و امیدی، کاردان رضا (۱۳۸۹). «عوامل مؤثر بر توانمندسازی پلیس آگاهی در کشف خودروهای مسروقه». فصلنامه کارآگاه ۳ (۱۱): ۶-۲۸.

- کشتکار، فرشته؛ مرادی، مریم و عسگرخانی، ابومحمد (۱۴۰۰). «آسیب‌شناسی مسؤولیت بین‌المللی دولت‌ها در اعمال تحریم‌های ناقض حقوق بشر زنان و کودکان از منظر ملاحظات حقوق بنیادین بشری (مطالعه موردی تحریم‌ها علیه جمهوری اسلامی ایران)». نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی (جغرافیای انسانی)، ۱۳ (۳): ۷۱۷-۷۳۵.

- کنعانی، اکبر؛ عصار، محمدتقی؛ حسینیان، شهامت و بارانی، محمد (۱۳۹۹). «راهبردهای پلیس در پیشگیری از جرائم